

Joaquim Maria Puyal

«La televisió al nostre país ha evolucionat d'una manera que no m'interessa»

.....
La seva llarga trajectòria en el món de la comunicació li ha valgut el respecte dels professionals i l'afecte del gran públic, que segueix amb passió les seves transmissions esportives

Pregunta. ¿Què ha pesat més en la seva trajectòria, la passió per la paraula, de què ha parlat sovint, o la comunicació?

Resposta. Vaig començar a apassionar-me per la llengua quan era estudiant. Aquest interès em va conduir cap al llenguatge i cap a la lingüística, més tard. Quan vaig començar a establir propostes per a la televisió, la necessitat «d'arribar» a grans audiències em va portar a la comunicació de masses. Després m'ha interessat la comunicació interpersonal, social, empresarial, pública... Tot a la vida és comunicació!

P. Ha dit, parlant de llengua, que els mitjans de comunicació no sempre han de reflectir la realitat, sinó que han de condicionar-la. ¿No creu possible compaginar totes dues coses?

R. És clar que sí. El problema de les entrevistes periodístiques és que es perden els matisos. Un

problema menor si el comparem amb el de la relació entre la realitat real i la realitat mediàtica que és un dels assumptes cabdals en l'anàlisi de la comunicació per a receptors massius. Ara, si vol que parlem concretament de llengua jo crec que des dels mitjans no podem parlar en un registre que s'allunyi gaire de la norma. Això també vol matisos, és clar. No és el mateix el model que es fa servir en un noticiari (on qui parla és la cadena) que en una entrevista (on poden tenir cabuda determinats col·loquialismes) que en una transmissió de futbol per ràdio (on no pots parar de parlar durant dues hores i l'acció que descrius t'obliga a improvisar permanentment sense poder revisar el discurs). Per altra banda hi ha tot allò que ja sabem, que la llengua evoluciona, que les acadèmies tendeixen a un cert immobilisme... Ara bé, el que no podem fer en cap cas és oblidar que nosaltres influïm en la conformació de la llengua pública. Això ens obliga a ser-ne conscients. I les nostres empreses han de vetllar per la competència lingüística dels seus professionals perquè, al cap i a la fi, per a nosaltres la llengua és un instrument inherent a l'ofici. Per dir-ho d'alguna manera, és com el piano per al pianista. No pot ser que no el sàpiga tocar o que digui que és molt difícil per justificar la seva incompetència. A Catalunya, els mitjans de comunicació –tant els públics com els privats– haurien de tenir un respecte per la llengua comparable, per exemple, al que tenen els mitjans anglesos

o francesos per la seva. Totes les llengües mereixen la mateixa dignitat.

P. ¿No està d'acord amb els criteris que apliquen actualment els lingüistes dels mitjans públics en català?

R. Déu me'n guard de dir una cosa com aquesta! No gosaria discutir de llengua amb cap lingüista dels mitjans. En tot cas podria interrogar alguns col·legues sobre el registre que fan servir. I també alguns tertulians, polítics, empresaris, etc., que, en tant que personatges públics, són prescriptors de llengua. Li'n foten pel broc gros i es queden tan amples...

P. Creu que no ha millorat gens la situació de la llengua catalana des de l'arribada de la democràcia?

R. Depèn dels paràmetres que vostè vulgui considerar. Com passa amb tantes coses, podríem dir que hi ha moltes maneres de matar puces. A mi el que m'interessa és l'ús social de la llengua. La llengua catalana té molt i molts bons estudiosos. També hi ha excel·lents escriptors que la fan servir i un bon nombre de persones que diuen que l'entenen i que la poden parlar. Però, ¿la parlen? La llengua és un instrument al servei del fet comunicatiu. Si socialment no cal, és innecessària. I aleshores és inútil. Fixi's que això no passa en aquesta entrevista que vostè em fa. El lector, l'editor, vostè i jo fem que aquesta llengua sigui imprescindible perquè aquesta entrevista assoleixi els seus objectius. És fàcil, ¿oi? N'hi ha prou

«Des dels mitjans no podem parlar en un registre que s'allunyi gaire de la norma»

«La llengua és un instrument al servei del fet comunicatiu. Si socialment no cal, és innecessària»

«A Catalunya, els mitjans de comunicació –tant els públics com els privats– haurien de tenir un respecte per la llengua comparable, per exemple, al que tenen els mitjans anglesos o francesos per la seva»

«A mi només em gratifica la satisfacció del receptor. L'espectador, l'oient o el lector són la mateixa persona: el receptor.»

«M'estimo la televisió. Probablement és el mitjà on m'he projectat més intensament i que més gratificacions m'ha donat»

de fer-la servir per millorar la situació d'una llengua.

P. De totes les coses que ha fet al llarg de la seva trajectòria, ¿quina es la que el satisfà més: les transmissions de futbol, les activitats a la televisió...?

R. A mi només em gratifica la satisfacció del receptor. L'espectador, l'oient o el lector són la mateixa persona: el receptor. El ciutadà de les nostres democràcies té dret que l'activitat de tots els nostres mitjans satisfaci les seves necessitats comunicatives. I té dret a reclamar quan l'activitat dels industrials s'orienta cap al seu benefici econòmic i menysté l'efecte sobre el receptor. Moltes vegades, quan passa això, l'Administració mira a una altra banda. I tothom content.

P. Per què no vol tornar a fer res a la televisió?

R. M'estimo la televisió. Probablement és el mitjà on m'he projectat més intensament i que més gratificacions m'ha donat. Va ser un idil·li apassionant. Però la televisió al nostre país ha evolucionat d'una manera que no m'interessa. Ens hem hagut de divorciar.

P. Quins són els seus projectes més immediats?

R. En tinc un i ara mateix em té excitat. Es tracta de veure si som capaços de fer aquest cap de setmana una transmissió millor que la del cap de setmana anterior. Fa molts anys que faig aquesta feina i si no tingués aquest cuquet hauria de plegar. M'entén, oi que sí?

